

Рубікон Юлій Цезар вигукнув свою історичну фразу “Жереб кинуто!” Цізальпінську Галлію приєднано відтоді до Італії.

- *in spanische Stiefel einschnüren* – “обмежувати (свободу, ініціативу тощо)”. Дослівно: взувати іспанські чоботи. У середні віки до обвинувачених, які не визнавали себе винними, інквізиція застосовувала жорстокі тортури. Одним із засобів катування були так звані “іспанські чоботи”, тобто спеціально змайстровані дерев’яні або залізні колодки, одягали на ногу, забивали клинки і таким чином здавлювали ногу.

б) ФО з ономастичним компонентом, пов’язані з казками, легендами, байками інших народів:

- *toben / wüten wie ein Berserker* – “показувати свою злість; діяти, не звертаючи уваги на інших” (із скандинавської легенди, Berserker – вбивця, одягнений у ведмеже хутро, яке надавало йому сили);

- *Hier Rhodus, hier springe!* – “Тут Родос, тут стрибай!; покажи, на що ти здатний!” Вираз запозичений з байки давньогрецького поета-байкаря Езопа, де йдеться про хвалька, який розповідає про свій стрибок у Родосі, посилаючись на численних свідків, які нібито були присутні при цьому. Один із слухачів звертається до хвалька: “Друже, нащо свідки? Тут Родос – стрибай!”

в) ФО з ономастичним компонентом, пов’язані з творами світової літератури:

- *der letzte (der) Mohikaner* – “останній з могікан, останній представник певної етнічної або суспільної групи, покоління”. ФО є назвою роману американського письменника Ф.Купера “The last of the Mohicans” (1826). У ньому йдеться про важку долю останнього представника племені північноамериканських індіанців, масове винищення і трагічну загибель цілого народу.

- *Bei Philippi sehen wir uns wieder!* – “Я з тобою ще поквитаюся!” Цей вираз бере початок з твору В.Шекспіра “Julius Caesar”.

Отже, проаналізований фактичний матеріал є свідченням того, що ономастична фразеологія німецької мови відзначається різноманітними джерелами походження. У діахронічному аспекті всі ФО з ОК є етимологічно мотивованими. Проте з точки зору синхронії переважна більшість фразеологізмів втратила свою мотивацію.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. В.Д.Ужченко, Д.В.Ужченко. Фразеологія сучасної української мови: Навчальний посібник. Київ, 2007. – 494 с.
2. Földes Cs. Eigennamen in deutschen phraseologischen Redewendungen. Eine etymologische und semantisch-stilistische Analyse // Muttersprache. – 1985. – S. 174-180.
3. Duden. Redewendungen und sprichwörtliche Redensarten. Wörterbuch der deutschen Idiomatik. / Hrsg. und bearb. Von G.Drosdowski und W.Scholze-Stubenrecht. – Mannheim; Leipzig; Wien; Zürich: Duden Verlag, 1992. – Bd. 11. – 846 S.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Наталія Лалаян – викладач кафедри теорії та практики перекладу з німецької мови Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Наукові інтереси: ономастична фразеологія німецької мови.

ВАРІАНТИ ПОЛЬСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ СЕМАНТИЧНОГО ПОЛЯ “ПРАЦЯ/НЕРОБСТВО”

Ілона МИРОШНІЧЕНКО (Київ, Україна)

У статті розглянуто типи фразеологічної варіантності, вивчено роль різних частин мови в утворенні лексичних варіантів, подано систематизацію лексичних варіантів у залежності від кількості компонентів, що підлягають варіюванню.

The types of phraseological alternativeness are considered in article. The role of different parts of speech in formation of lexical variants is studied. The ordering of lexical variants depending on quantity of components which are subject to a variation is presented.

Метою цієї статті є дослідити системні відношення, зокрема, явище варіантності польських фразеологічних одиниць (ФО) семантичного поля “праця/неробство”, відібраних шляхом суцільної вибірки з фразеологічних [3, 11-14, 16-17, 19, 22], діалектних [21] та тлумачних [15, 18, 20] словників польської мови.

Об'єктом наукового вивчення неодноразово ставали варіанти ФО різних національних мов. В українському мовознавстві цій проблемі присвячені розвідки Н.Н. Неровні [7], В.Д. Ужченка, Д.В. Ужченка [8], в російському мовознавстві – О.М. Бабкіна [1], В.М. Мокієнка [5], О.І. Федорова [9] та інші. Варіантність лексичного складу фразеологізмів польської мови досліджував А.В. Гарник [2], однак поза увагою науковця залишилися формальні варіанти польських ФО.

Активна мобільність форми та взаємозамінність компонентів – постійне джерело оновлення експресивності фразеологізмів, причина актуалізації сталих зворотів у мовленні. Необхідною умовою оновлення, варіювання та актуалізації виступає тотожність мовного знаку. Ці дві протилежні властивості – тотожність та відмінність – забезпечують як його функціонування, так і його постійний розвиток.

Фразеологізм як різновид мовного знаку характеризується планом вираження та планом змісту. Варіюванню підлягає лише план вираження. План змісту повинен зберігатися без змін, в іншому випадку ми будемо мати справу не з фразеологічними варіантами, а з абсолютно різними ФО. Тотожність фразеологізму при варіантності забезпечує відносна стабільність його цілісного фразеологічного значення. Саме на фоні тотожності цілісного значення або образу фразеологізму, дається визначення поняття його варіанта. Більшість фразеологів визнає, що “варіанти фразеологічного звороту – це його лексико-граматичні різновиди, тотожні йому за значенням та ступенем семантичної злитості” [10: 67].

Виходячи з основних властивостей фразеологізму – нарізнооформленості та семантичної злитості, основними типами фразеологічної варіантності більшість дослідників визнає формальні трансформації та лексичні заміни компонентів фразеологізму.

Формальна варіантність компонентів ФО зумовлена генетичною спільністю слова та фразеологічного компонента, а, отже, підпорядковується загальним закономірностям словозміни й словотворення, фонетичних і орфографічних змін. Така варіантність компонентів не порушує цілісності фразеологізму та суттєво не змінює його семантику.

Лексичні заміни компонентів фразеологізму трактуються більшістю дослідниками як варіанти, однак таке тлумачення не є однотайним. У мовознавчій літературі можна знайти відмову від трактування лексичних замін як варіантів і прагнення розглядати це явище як фразеологічну синонімію. Досить чітка в цьому відношенні позиція О. М. Бабкіна, який вважає незаперечним використання поняття “фразеологічний синонім” та спірним – “фразеологічний варіант”, коли мова йде про лексичні заміни компонентів фразеологізму. Науковець наголошує, що ті фразеологічні одиниці, які допускають синонімічну заміну одного із компонентів, немає потреби виводити із кола синонімічних фразеологізмів, а слід вбачати в цьому один із різновидів тих синонімічних відношень, в яких можуть перебувати фразеологічні одиниці мови [1: 84-85].

Теоретичне обґрунтування цієї точки зору дає О. І. Федоров, який стверджує, що “поняття фразеологічний варіант виправдане лише стосовно фразеологізмів з різними граматичними або фонетичними формами одного і того ж слова” [9: 135 - 136]. Лексична заміна компонента фразеологізму, на його думку, змінює характер образного бачення останнього, його стилістичну та оцінювальну забарвленість. Заміна компонента синонімічним, на думку О. І. Федорова, створює іншу фразеологічну одиницю, синонімічну першій [9: 135].

Такий підхід дуже звужує межі варіантності фразеологізму і надмірно розширює поняття фразеологічного синоніма. Лексичні заміни компонентів не завжди змінюють образ, що ліг в основу денотативного значення. Ця заміна може відбуватися в межах лексем одного синонімічного ряду, де слова-синоніми забезпечують стабільність образного уявлення: *człowiek biznesu (interesu), czarna robota (praca), policjant (żandarm) w spółnicy, robić coś na wariata (kaspra), zawracać kijem (patykiem) Wisłę*. Можуть взаємозамінюватися слова одного предметно-логічного класу чи однієї тематичної групи, які забезпечують відносну тотожність образного уявлення: *znać się na czym jak pies (żaba, wilk) na gwiazdach (astronomii), nie darmo chleb (kaszę) jeść, koń (wół) roboczy, wyrzucić kogoś na bruk (ulicę)*. Такий заміні сприяє узагальнений, специфічний характер слова-компонента в складі фразеологізму. Лексична варіантність може бути не тільки якісною, що полягає в заміні одного компонента іншим, але

й кількісною. Останній різновид деякі дослідники виділяють в окремий тип – конструктивну варіантність (В. П. Жуков, А.А. Жуков), квантитативну (кількісну) варіантність (А. Г. Назарян, Н. Н. Неровня), що полягає в збільшенні (комплемент: *kapac się w szampanie (oślim mleku), stróż prawa (porządku publicznego), obracać pieniędzmi (dużymi kwotami), pracuje jak wyrobnik (robotnik dniówkowy)*) чи зменшенні (еліпсис: *leżeć [martwym] bykiem, spijać [samą] śmietankę, chodzić jak [koń (osioł, muł, bydło)] w kieracie, [cudze] konopie oganiać, zasiadać w ławie [sejmowej (poselskiej, senatorskiej)]*) кількості компонентів ФО зі збереженням її семантики. В.М. Мокієнко застерігає, що відмова від визнання лексичних заміни лексичними варіантами фразеологізму приведе до змішування їх з фразеологічними синонімами різної структури й стилістичної оцінки типу *biała niewolnica, córka wesolości, żywe mydelko, ćma nocna* або *anioł stróż, piesek żandarmski, pan władza, afrykański piesek*. Він також зазначає, що “лексична варіантність – це власне фразеологічна варіантність, трансформація нарізнооформленої, проте семантично цілісної одиниці” [5: 32]. Основними ознаками варіанта фразеологізму В. М. Мокієнко вважає єдність внутрішньої мотивації, образу фразеологічної одиниці й відносну тотожність синтаксичної конструкції, в рамках якої відбуваються лексичні заміни. Завдяки цьому “лексичні заміни у варіантах фразеологічних одиниць мають закономірний, системний характер” [5: 33].

На основі вищевикладеного, у нашому дослідженні під фразеологічними варіантами (ФВ) ми будемо розуміти такі лексико-граматичні різновиди фразеологічної одиниці, які за тотожністю загального значення й збереження образної основи допускають синонімічну заміну компонентів, видозміну їх порядкового розташування та граматичних форм.

Фактичний матеріал засвідчує, що для семантичного поля “праця/неробство” характерні наступні типи фразеологічної варіантності компонентів фразеологізму: **лексичні** (*młocić słomę (siano, sieczkę, plewy), wozić żyto na Powiśle (Zawiśle), znać się na czym jak zajac (osiel) na ananasach, kiwać (machać) palcem w bucie, sowy do Aten przynosić (wozić), iść (piąć się) w górę*), **формальні** (*majowy robotnik (majowa robotnica), kasza (kaszka) z mlekiem (mleczkiem), robić coś z biedą (biedzić się nad czymś), panna z Modlina (panna Modlińska), dreptać (stać) w miejscu*) та **змішані** (*pluć i łapać (na kłębek (w kłębuszek) zwijać), pracowity jak mrówka (wół (wołek), pszółka (pszczółka)), pracownik jak z koziej dupy (koziego rogu) trąba (trąbka), żyć na czyjś koszt (żyć czyjś (cudzym) kosztem), wypruć z siebie (sobie) bebechy (flaki, żyły), kobieta (pani, osoba) złego prowadzenia (źle się prowadząca)*).

Серед лексичних варіантів можна виокремити якісні та кількісні заміни компонентів ФО зі збереженням її семантики. Якісні заміни компонентів ФО виступають у ФО: *upadły anioł (upadła kobieta), panna (pani) Umizgalska, gdańska (krakowska) robota, koń dyszlowy (pociągłowy), pracuje (haruje) jak piec, pogonić (popędzić) kogoś kota, zapychać (zatykać) kimś dziury*. Приклади кількісних заміни компонентів ФО зафіксовані у ФО: *uwijać się [sprawnie]z robotą, urabiać [sobie] ręce po łokcie, siedzieć w [swojej] wieży z kości słoniowej*.

В залежності від того, до якої частини мови належить компонент ФО, якісні лексичні заміни ми поділяємо на заміни незмінюваних та змінюваних частин мови. Серед заміни компонентів ФО змінюваних частин мови можна виділити іменникові, прикметникові, числівникові та дієслівні заміни. Прикладами ФО з іменниковими замінами компонента можуть виступати ФО: *danaidowy trud (wysilek), leżeć do góry brzuchem (pepkiem), macać drób (kury, gęsi), pani podejrzonej reputacji (konduity), kochanek (ulubieniec) muz, fotel ministerialny (teka ministerialna), znać się na czym jak chłop (ksiądz) ruski na łacinie, mieć złote ręce (palce)*. Прикметникові заміни компонента ФО зафіксовані у ФО: *złoty (kokosowy) interes, pracować na małych (wolnych, zwolnionych, niskich) obrotach, nie mieć bladego (najmniejszego, żadnego, zielonego) pojęcia, pracować pełną (całą) parą, trąba olchowa (jarnicka)*. Числівникові заміни компонента ФО представлені у наступних ФО: *praca na dwie (trzy) zmiany, znać jak swoje pięć (diesięć) palców, chwytać dwie sroki (kilka srok) za ogon*. Дієслівні заміни компонента ФО виступають у ФО: *szlifować (zbijać, krzesać) bruki, chodzić (łazić, snuć się) z kąta w kąt, siedzieć (leżeć) za piecetem, palcem nie kiwnąć (nie ruszyć), stapać (spoczywać) po różach, osiąść (spocząć, zasnąć) na laurach, siedzieć (pracować) za biurkiem, nosić (wozić) drwa do lasu*. Серед заміни компонентів ФО незмінюваних частин мови нами зафіксовані заміни лише однієї частини

мови, а саме прислівника: *odkładać coś na potem (później), zająć daleko (wysoko), poruszać się w czymś swobodnie (łatwo), dawać z siebie wszystko (dużo), robić coś [wszystko] na jedno kopyto*.

Серед формальних варіантів ми виділяємо наступні заміни слів-компонентів ФО зі збереженням її семантики: **орфографічні** (*biały Murzyn (murzyn), nosny marek (Marek)*), **фонетичні** (*robić coś na glans (glanc), nie umieć czegoś ani (ni) w ząb*), **граматичні** (*uprzętać (sprzątać) stajnię (stajnie) Augiasza (augiaszową, augiaszowe), coś jest (zostało) zapięte (dopięte) na ostatni guzik, przymuszać (zmuszać) ryby (rybę) do wody, niebieski ptak (ptaszek) (ptacy niebiescy)*). Граматичні заміни у свою чергу ми поділяємо на **морфологічні** (**заміна числа** (*jechać na czyichś karkach (czyimś karku), wyjść na człowieka (na ludzi), iść na bandos (bandosy), człowiek (ludzie) pracy, urodzony (urodzeni) w niedzielę, dama (damy) do towarzystwa*), **заміна роду** (*majowy robotnik (majowa robotnica), fabrykant (fabrykantka) aniołków, facet (facetka) od czegoś*), **заміна відмінку** (*czekać na manne (manny) z nieba, robić coś na łap-cap (łapu-capu), mieć nos (nosa) do czego, robić coś z całej mocy (całą mocą), pracownica (pracownik) jak z koziego rogu*)), **видові** (*odbić (odbijać) pileczkę, porwać (porywać) się na jakąś pracę, brać (wziąć) coś na warsztat, robić (zrobić) coś na gwizdek, brać (wziąć) kogoś do galopu, iść (pójść) za chlebem, iść (pójść) na grzybki, iść (pójść) na zieloną trawkę, iść (pójść) do łopaty, ładować (podładować, naładować) akumulatory, iść (pójść pod kościół*)), **словотвірні** (*kasza (kaszka) z mlekiem (mleczkiem), siedzieć (przesiadywać) nad czym kamieniem, założyć (włożyć) ręce za pas, obrastać (porastać) w piórka (pierze), dorabiać (zarabiać) na boku (boczku), ciepłe kluski (klusy)*)), **синтаксичні** (*robić coś z biedą (biedzić się nad czymś), darmo jeść czyjś chleb (darmo jeść chleb u kogoś), lenić się do czegoś (z czymś), mięso dla armat (mięso armatne), panna z Modlina (panna Modlińska), iść do służby (na służbę, w służbę), ktoś jest do chrzanu (do chrzanu z kimś)*).

В залежності від кількості компонентів, що підлягають лексичному варіюванню, можна виділили однокомпонентні, двокомпонентні та полікомпонентні заміни. Однокомпонентні заміни зафіксовані у таких ФО: *praca (robota) Penelopy, herkulesowa praca (herkulesowy trud), praca benedyktyńska (benedyktyński trud), krwawy trud (znój) (krwawa praca), pociejowska robota (praca), darmo chleb (kasze) jeść, siedzieć komuś na karku (głowie), opuścić ręce (ramiona), robić co bez głowy (serca), gęsi (świnie) komuś paść, panienka (dziewczynka, dziewczyna) na telefon, pani podejrzonej reputacji (konduity), absolutne (kompletne, mniej niż, wielkie) zero, pracować (zarabiać) w pocie czoła, siedzieć (stać) w kącie, siedzieć (być) cicho, odkładać (chowac, zamykać, trzymać, mieć) coś w szufladzie, chwycić (wziąć) byka za rogi, być (utrzymać się) na fali, wylać (wyrzucić, wywalić) kogoś z posady, nosić (wozić) drwa do lasu, iść (pójść, wychodzić, wyjść) na ulicę, komuś idzie (poszło) jak po maśle (z płatką, po mydle), iść (pujść) na bruk (ulicę), chleba kogoś pozbawić (odjąć komuś chleb)*. Двокомпонентні заміни представлені у наступних ФО: (*czekać (siedzieć, stać, przeglądać się, przypatrywać się) z założonymi rękami (rękoма, ramionami), coś idzie [ciężko] jak po grudzie (z kamienia), nie ruszyć (nie kiwnąć) palcem [w bucie], nie splamić (zhańbić) się [żadną] pracą, czuć się (żyć [sobie]) jak pączek w maśle, piastować (sprawować) [jakiś] urząd, spaść (zlecieć) z [wysokiego] stołka, orać w kogoś jak w [łysego] konia ([łyśa] kobyłę)*. Полікомпонентні заміни ілюструє ФО *pracować (harować, tyrać, orać, zasuwać) jak [dziki] osioł (wół [roboczy])*.

На основі проведеного аналізу ми прийшли до наступних висновків:

Варіюванню підлягає значна кількість польських ФО семантичного поля “праця/неробство”. Так, це 239 ФО, що становить 31 % загальної кількості досліджуваних нами одиниць. Більшість варіантів ФО становлять лексичні заміни (67 %). Це підтверджує те, що лексичні заміни у варіантах ФО носять регулярний, закономірний, системний характер, а лексична варіантність – це власне фразеологічна варіантність.

При вивченні ролі різних частин мови в утворенні лексичних варіантів ФО встановлено, що найбільшу активність в цьому відношенні проявляє іменник. Заміни субстантивного компонента спостерігаються в 95 варіантах ФО. Менш значуща в утворенні лексичних варіантів ФО польської мови роль дієслова, заміна дієслівного компонента зафіксована в 74 варіантах ФО. Роль одиниць інших лексико-граматичних класів менш суттєва.

У складі ФО найчастіше замінюється лише один компонент (157 варіант ФО, тобто більше половини всіх досліджуваних нами ФО). Це свідчить про те, що в мові діє стримуюча тенденція: заміни декількох компонентів ведуть до нестійкості форми, порушують тотожність фразеологізму. Прагнення до стабільності проявляється в тому, що полікомпонентні заміни зустрічаються надзвичайно рідко. В нашому матеріалі зафіксовано лише одну ФО, де замінюється три компоненти.

Варіантність служить оновленню фразеологічного фонду мови, збільшенню її виражальних засобів. У цьому полягає цінність цього мовного явища.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Бабкин А. М. Русская фразеология, ее развитие и источники. – Ленинград: Наука, 1970. – 263 с.
2. Гарник А. В. Вариантность лексического состава фразеологизмов современного польского языка: Автореф. дисс... канд. филол. наук: 10.02.03 / Институт языкознания им. Якуба Коласа. – Минск, 1988. – 17 с.
3. Гюлюмянц К. Польско-русский фразеологический словарь: В 2 т.: Свыше 11000 фразеолог. соч. — Минск : Экономпресс, 2004.
4. Жуков В. П., Жуков А.А Русская фразеология: учеб. пособие. — Изд. 2-е, испр. и доп. — М. : Высшая школа, 2006. — 408с.
5. Мокиенко В. М. Славянская фразеология: Учеб. пособие. – 2-е изд., испр. и доп. –М.: Высш. школа, 1989. – 287 с.
6. Назарян А. Г. Фразеология современного французского языка: Учеб. пособие. - М.: Высш. шк., 1976. - 318 с.
7. Неровня Н. Н. Вариантность и синонимия в украинской фразеологии. Автореф. дисс... канд. филол. наук: 10.02.02 / Институт языкознания им. А.А. Потебни НАН Украины. – К., 1990. – 16 с.
8. Ужченко В. Д., Ужченко Д.В. Фразеологія сучасної української мови: Навч. посіб. – К.: Знання, 2007. – 494 с.
9. Федоров А.И. Развитие русской фразеологии в конце XVIII - начале XIX в. - Новосибирск: Наука, 1973. - 171 с.
10. Шанский Н. М. Фразеология современного русского языка. – 2-е изд., испр. и доп. - М.: Высш. шк., 1969. – 227 с.
11. Bała S., Dziamska G., Liberek J. Podręczny słownik frazeologiczny języka polskiego. – Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 1997. – 775s.
12. Bała St., Liberek J. Słownik frazeologiczny współczesnej polszczyzny. – Warszawa: PWN, 2001. - 1096 s.
13. Iglіkowska T., Kurkowska H. Mały słownik frazeologiczny (zestyt próbny). – Warszwa: Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, 1963. – 113s.
14. Krasnowolski A. Słowniczek frazeologiczny: Poradnik dla piszących. – Warszawa: Książki dla wszystkich, 1907. – 458s.
15. Linde M. S. B. Słownik języka polskiego: W 6 t. – Lwów: Drukarnia Zakładu Ossolińskich, 1854-1860.
16. Nowa księga przysłów i wyrażeń przysłówkowych: W 4 t. / Pod red. J. Krzyżanowski. - Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 1969 - 1978.
17. Müldner-Nieckowski P. Wielki słownik frazeologiczny języka polskiego: Wyrażenia, zwroty, frazy.– Warszawa: Świat Książki, 2004. – 1088s.
18. Praktyczny słownik współczesnej polszczyzny: W 50 t./ Pod red. H. Zgółkowej. – Poznań: Kurpisz, 1994. – T.1 – 315 s.
19. Skorupka S. Słownik frazeologiczny języka polskiego: W 2 t. – Warszawa: Wiedza powszechna, 1974.
20. Słownik języka polskiego / Pod red. W. Doroszewskiego: W 11 t. - Warszwa: PAN, 1958 - 1969.
21. Wieczorkiewicz B. Słownik gwary warszawskiej XIX wieku. - Warszawa: PWN, 1966. – 487s.
22. Wielki słownik frazeologiczny PWN z przysłowiami / Pod red. A. Kłosińskiej, E. Sobol, A. Stankiewicz. – Warszawa: PWN, 2005. – 840s.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Глона Мирошніченко – аспірантка Інституту ім. О.О. Потебни НАН України.
Наукові інтереси: фразеологія польської мови.

ДЕТЕРМІНОВАНІСТЬ ТРИВАЛОСТІ ЕМОТИВНОСТІ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ ЧАСОВИМИ ФОРМАМИ

Ганна ТИЩЕНКО (Горлівка, Україна)

У статті розглянуто вплив переосмислення значення фразеологізмів німецької мови на семантику часових форм та їх можливість виражати та обмежувати тривалість емотивності фразеологічних одиниць.

The impact of the idiomaticity of the German idioms on the tense semantics and its ability to express and to limit the emotivity duration of the idioms are explored in this paper.

Аналіз наукових робіт в галузі філології свідчить про збільшення уваги дослідників до проблем емотивності. Тривалість є кількісним показником емотивності. Ми розглядаємо тривалість як процес протікання дії у часі від його початку до кінця.

Категорії, що передає тривалість в німецькій мові не існує, вона виражається різноманітними семантичними, лексичними, морфологічними та синтаксичними засобами. Одним з основних засобів вважається семантика дієслів [8: 32], а саме їх розподіл за аспектуальними ознаками на дуративні та перфективні. Часовим формам німецького дієслова теж часто приписуються аспектуальні ознаки [3; 8; 11].